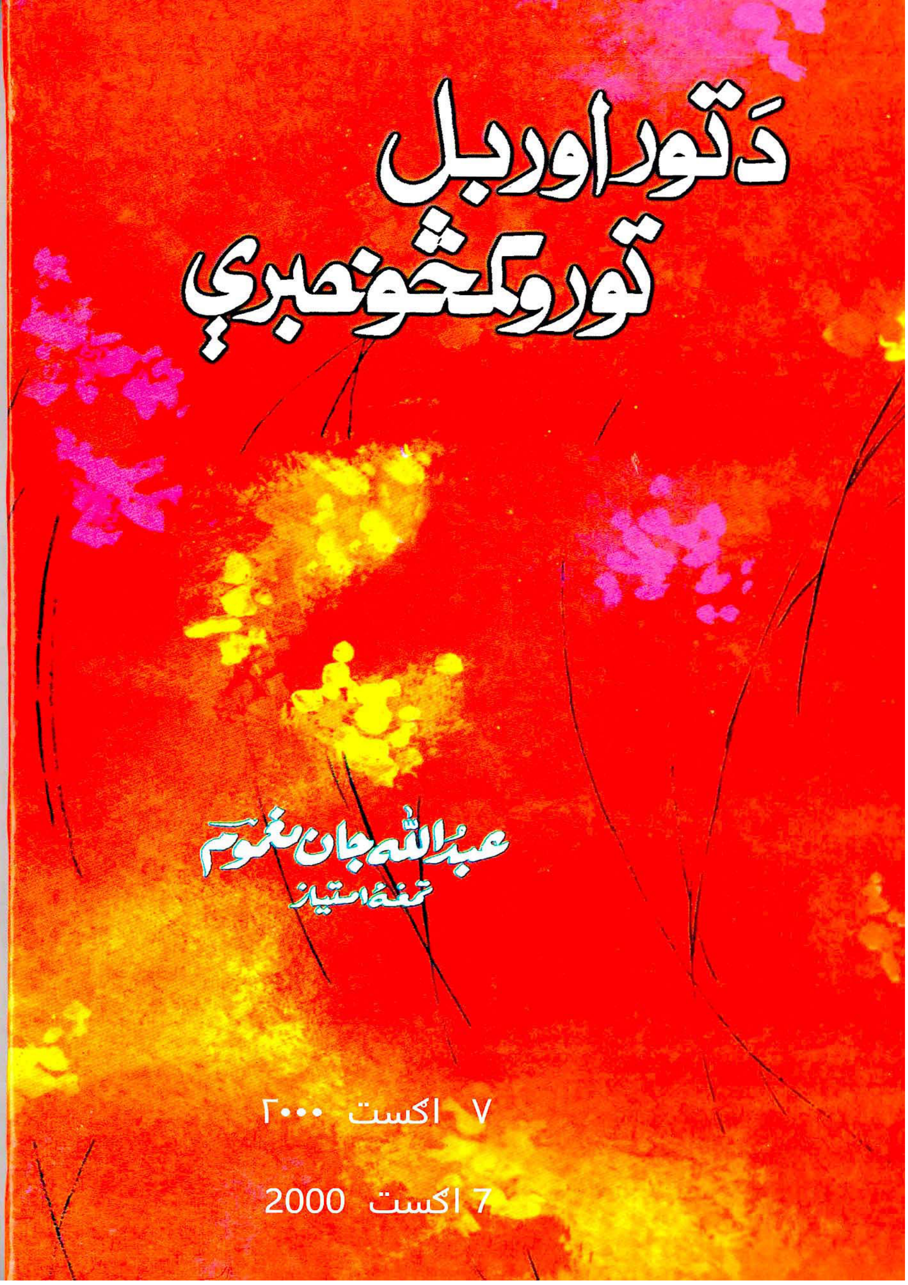

دَ تور اوربل
تورو کمڅو خبرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اگست ۲۰۰۰

7 اگست 2000

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا منمه شاعري مې ستا وښکلي کوږ نهٔ کمه
زما په ټول له شاعرۍ کښې تا فرحت او نهٔ مونده
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نهٔ دي
تهٔ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نهٔ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُ چې په شونډو به دې تل خندا وه
زهٔ چې څهٔ اومه هغه وومه اداکار نهٔ وومه
زهٔ اعتراف کوم چې تهٔ د وخت یو لوئے فنکار وې
تا د رومان په ریښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړهٔ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو د نظریو په شاځیونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې ذرې ذرې کړم
د زړهٔ چپې ورانې په مخه کړې ستا کارچې ګران وُ
په زړهٔ پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څهٔ آسان څو نهٔ وُ
زهٔ درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غُبار مې ایستو

ما خپل غمونه کهٔ هرڅو د فن نقاب کښې پټ کړهٔ
تهٔ چې فنکار وې سمدستي مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
تور او ربل
تور وکمڅو څېرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

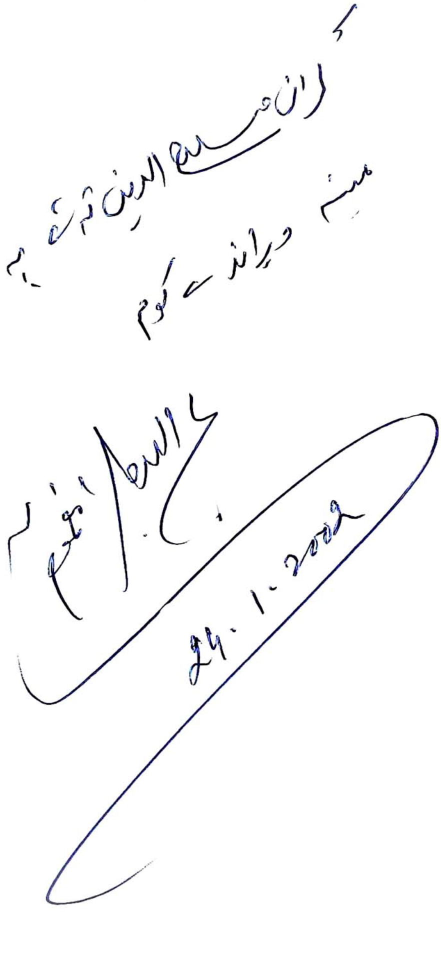

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمځو ځبرې
څو مره ځوږې دي دَ تیرَو ځبسرې

دَ نیمې شپې په خاموشی کښې ګړُهې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو ځبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواؤ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شویدي
اؤ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داوُدزی	۱۱
دَ رومانې شاعر (دَ لوېشو خبرې)	صابر شاه صابر	۲۲
دَ تور اوربل تورې وکمڅو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
وربسې زلمو ځوانی خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو یو ته ځوندې خندا اوکړه ته		۴۰
دا سې په ما یاندې وختونه راغلل		۴۱
اول یه زړهٔ سره صلاح کوُمه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه دَ انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې داخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
و یم چې ستا دنیا هم او سوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې و لونه و لونه اونرې کمڅې شي		۴۹
ګلان تهول از غیې شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره تو ئېدلې بې اختياره څڅېدلې	۵۲
تنهايي مې دي مذکرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا دَ مُسکا ستا دَ خندا نه قربان	۵۵
کله کله راته اوګورې مُسکې شي	۵۷
دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې نهٔ وُ	۵۹
کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي	۶۰
مست شم دَ پازېبو دَ شرنګا سره	۶۲
چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه	۶۳
په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما	۶۵
ستا دَ وصال په رنګینو کښې روسم	۶۶
دا دَ زلفو سلسلې چې راخورې شي	۶۷
مینې دې اسانې راته ګرانې کړې	۶۸
رقیب چې ماله نن پېغورې راکوي	۶۹
شمعه بلېږي دَ رڼا دپاره	۷۰
اوښکه څوند دې نوې ژوند دې دې رویوکښې	۷۱
نغمې نغمې دي دَ بلبلې خیسې	۷۲
راغې ماښام دېر دَ غمونو سره	۷۳
تورې تیارې راته فنا ښکاري	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تر څو به نوړېږمه زه ۷۵
کلی رژېږي څه مُسکی خونه دي ۷۶
د ښې او ښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷
راشي راته او گوري مُسکی نه شي ۷۹
بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰
نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم ۸۲
بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي ۸۳
نن په فضا کښې رنگینی ښکارې ۸۵
راځئ ستوري چې اوده شو شپه تېره شوه ۸۶
چا ته شراب چا ته کاسې ښکارېدې ۸۷
چرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې ۸۸
هر طرف ته گورم مایوسی دي او غمونه دي ۹۰
ما په زیر زیر ورته کتلے نه شو ۹۱
خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳
مکوه ساقي نن راته نا مه کوه ۹۵
دا خو څه غم نه دے چې تېرې کړمه ۹۶
څه ژړا شي څه سلگی شي ۹۷
راغله غمونه جوړې نور راغله ۹۹
هغې و ښل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰
ځکه مې دېرې پرېشانۍ شي کنه ۱۰۱
ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه ۱۰۳

کهٔ هر څو دې غم دَ حد نه په ورتېر شي ۱۰۴

ستا د وربېل دا پر پشانۍ مزه که ۱۰۵

په محفل کښې بلبلې ته ۱۰۶

د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم ۱۰۸

دُنیا دَ اُمیدونو مې څهٔ ورانه غونډې ښکاري ۱۱۰

ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو څخني ۱۱۱

دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښې ۱۱۲

دا څو غلط دي چې خندې لے نهٔ شم ۱۱۴

څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵

څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه ۱۱۶

په ښائسته مخ دَ شین خالۍ مې قسم ۱۱۷

دَ زړهٔ دَ غم دانه تپوس مهٔ کوئ ۱۱۸

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي ۱۱۹

شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه ۱۲۰

ارمانونه چې مې خاورې شي ایرې شي ۱۲۱

سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲

لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴

تعبیر ۱۲۶

وادهٔ ۱۲۷

دمه ۱۲۹

دَ ختیځو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

ـ دَ پېغلتوب کوردې ودان اوسي تل
چې ېې دَ پېغلو نه نغمې جوړې کړې

دَ مفهوم په شاعرۍ دَ پېغلې او پېغلتوب خیال داسې ونغوړدې چې دغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په څېره یوه ښکلې نازولې پېغله ښکارېږي - په پېغلې چې دَ پېغلتوب څپه راشي نو پېغله بیا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې یوه مستهٔ شان نغمه شي - هم دغه دَ حُسن او موسیقۍ امتزاج چې مغموم ېې دَ پېغلې په وجود کښې بیاموې - دغهٔ غزل ته ېې بې سیاله ښکلا او عمومي مقبولیت بخښلے دے) نو پېغله دَ زمانو راسې دَ مشرق په شاعرۍ کښې دَ معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتو یاده شوې ده - دغې نازونه اداګانې زده دي - دَ زړونو لوټمل او د مېنانو وژل ېې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ېې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې دَ خپل پېغلتوب او ښکلا نوښتونه غوبز ولي دي - نو سره دَ دې ټولو خصوصیاتو پېغله دَ شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

لکه چې یو عام انسان ځوانۍ په مخه اخستې پېغلې ته په کاسيرو
نظرونو ګوري - د پېغلې د وصال تمنا د مینې د ښکلې مینې آخري
منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه
فطري اقتضاء هم دغه ګڼلے شوه - ځو نن زمانې دومره پېښ
روځوړو - انسان د فطرت نه دومره لرې لاړو - مشینې دور مصنوعي
دومره عام کړو چې د فطرت پېښ انسان د فطرت په غېږ کښې آرام
کولو د پاره د تخیّل د بلندوته هم تېر شو او د اوهامو په ځړو
کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده
چې د نن د زلمي شاعر قوتِ واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه
نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې د روحاني تسکین سرچشمه ده،
د جنسي تسکین موهوم اقتضاء کوي او وائي چې

د پېغلتوب ګوردې ودان اوسي تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننۍ دور تجزیه
او د دغه تجزیې په رڼا کښې د مغموم د دې الهامي شعر تشریح
په څه ډول کوي - خو زه په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم
چې د مغموم شاعري هم لکه د مشرق پښتونې شاعرۍ ده او
هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار د ژوند د پښتونې آئینه ده)
مغموم د ماشوم والي راسې د رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او
د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې د اسې بند پاتې
شوے دے چې هغه د پېغلتوب د حرارت نه هډو خبر نه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله دلوړی نه لیدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خیال د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله یوه مجسمه ښکلا، یوه مسته نغمه کښې چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د پېغلې د مونډلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو پېغله ورته ښکارې - دهغهٔ په وژدان د پېغلتوب خیال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د پېغلې د خیال نه زیږیږي او ځکه دهغهٔ غزل د پېغلو سره ختیږي نه بلکه د پېغلې د ښکلا، دهغې د مستې ځوانۍ او دهغې د نغمه ختیز وجود د رنګ او پړا خو عکسونو مجموعه (البم) معلومیږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغه یې اکثر "د کلې" په نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کیدے - دا د ښکلا دهغهٔ دلوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښېښتین توب طلبګار ئې لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو یې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او یې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زیږیدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" [۵] ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" د غه ښکلا د انساني ژوند نه
لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي واردا تو په پیکروتو
کښې لټوله او مغموم به هم ددې دنیا په پېغلو کښې لټوي.
د هغه د زړه مراد د غه د نوې زمانې پېغلو پېټ کړے دے هم د
هغوئ نه به غواړي او لټوي به خو په دغه پېغلو کښې
هغه پېغله کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په پېغلو کښې د پېغلتوب لټون چې نه به
مومي - هم دا پېغلې، پېغلې نه بلکې نغمې ګڼلے کېږي د مغموم
د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته د "مثالیت
پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین نقوش یو ځائے کېږي.
سره ددې ټولو خبرو مغموم چې څه وائي نو په شعوري
طور به وائي - هغه مجذوب شاعر نه دے - څه چې وائي لیکي
نو ورباندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق
کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي
لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغه د شاعرۍ او
ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوو. مغموم
د شعر د لیکلو په وخت څه کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زه
هغه وخت شعر لیکم چې څه وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې
داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما پېلې زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ ټکیایم
د هغې سره خبرې کوم - او څه وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم
نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوئے
کار کړے وي او ددې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا
بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي "

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے
چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصورکښې د دنیا او ما فیها نه
ناخبره وي - او هغه پېلې څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت
ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو
داسې درد دے چې د دې درد د پیدا کوونکي نه زهٔ نهٔ یم خبر -
زهٔ نهٔ یم پوهے چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوهے چې هغه
څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت ناقلاره
ساتي - زما د خیال مرکز "پېغله" زما په زړهٔ کښې شته - زما په
دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې
تصور او د هغې یاد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه
دا کوي -

د مغموم د خیالو ونا کانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ د
شاعرۍ "زړهٔ پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر" د خیال د پېلې "چې
هغه ئې حُسنِ کُل کښې یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره
دے چې د خیال پېلې د خیالونو نه هم په بره اوسېږي او شاعر
ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه شاعره ما ته په ته څه رارسي
زه د عنقا په اشیانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواوشا پېغلو کښې اوسي او لټون يې هم په دغه خواوشا پېغلو کښې کوي - او د مونږ او قوي اُميد دی چې نوي څکه خو وايي ه

ه خو بختندا به په مغموم پانډې حرام کړي
يوه پېغله به په پېدا شي چينکو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور ميله قطب ته په يو وړوکي کلي کښې چې دارمنګي نومېږي او د خليلو په ټپه کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په يوې درنه او معززه کورنۍ کښې پېدا شوے دے - نن صبا يې څه کم وزيات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زيات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته يو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه ليکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے يم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د يو غير جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وايم چې مغموم زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئين يم او چرته چې فنکارانه خوبۍ وينم نو سند رې يې وايم دلته زه د هغه اشنايانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کښې د مغموم په فن کښې څه کمزورۍ ويني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مې دا چې که د مغموم صیب د ورکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه ؤ - او چا چې د هغه کلي لیدلي وي د هغه د کورني د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوی به زما دې خبرې سره اتفاق اوکړي چې د مغموم د ماشوموالي په ماحول کښې هم د شاعرۍ ګنجائش نه ؤ څو سره د دې هم د مغموم طبیعت د هلکوالي نه شاعرانه ؤ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبي او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملګرتیا هم پیدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته دومره راجوخت دے چې زه یې د خپل ځان نه بیل شخصیت نه شم محسوسولے - اوس چې هم د هغه په حقله څه لیکم نو لکه چې د ځان ستاینه کوم - ځان خلق د هرچا نه ښه پېژني او زه مغموم د هرچا نه ښه پېژنم -

زه چې مغموم باندې څه لیکم یا د هغه کلام لولم نو د هغه خنده رویه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هرڅو یې هېروم هېرېږي مې نه - او چې یې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق غیر جانبداره رایې هم نه شم څرګندولے مغموم زما آشنا دے - آشنا به څوک څنګه هېر کړي - مغموم وائي -

ـه آشنا مې ځان دے زه به ځان هېروم
خدائېګو جهان نه دے چې هېر یې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي و ال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه
په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې ځرګنده وي - په کلو کښې
د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کېږي یا د کوټې په چت او یا بیا
د کلي د کوڅو نو د پېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال
نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته
وائي - ے

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوټې سره تېرېږ مه زړه

وائي چې پېغله د ختوجوره کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب
سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره

چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ے
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې مخکښې اووېلے شول د مغموم په کلام کښې
ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال
قدرې هم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو
ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې
خیالي پېغلې په حقله څه هوسونه لري - راشئ اوګورئ څومره
ښکلے ارمان او ښائسته هوس لري - وائي چې ے

ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه ے
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په کلا هم اووينې نو وائي چې

ستا د پازيب په هر يو شرنګ مې قسم

زړه دې نشه کړم په نښو کښې اوسم

د پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصيب کړي - مغموم د پېغلتوب د خپلو لو هسه هم نۀ لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګل د ګل په ځانګه کښې ښۀ ښکاري - کۀ شوکوې ئې يا بوئيوې ئې نو مړاوے کيږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پېدا اده - او يو معمولي ګل هم د wordswarth غوندې احساسي بنيادم ته دا رنګ احساسات ورښکښي چې د بيان نه ئې عاجزه وي - او شايد چې د غه زور احساسات په بنده څۀ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نۀ شي کولے - مغموم د پېغلو په ليد و هم هغه کيفيت محسوسوي کوم به چې wordswarth د ګل په ليد و محسوسولو ځکه خو وائي چې:

دا پېغلتوب مو خدائے نصيب کړه پېغلو

زړه مو نشه کړم په نښو کښې اوسم

يواځې د پېغلو په ليد و مغموم دا کيفيت نۀ محسوسوي بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واوري نو هم ئې فکر يو سې د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم وائي

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

راپېدا شي يو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سرووُ قطارونه ووويني د کمانۍ راشي چې کښې ښغلې ولاړې دي - او چې څه وخت په خود شي او پوهـ شي چې دا خو ښغلې نهٔ دي بلکې سروې ولاړې دي نو وواٸي چې د دې سرووُ د چا ښغلې ښناڅت او ښغلتوب ته پام شوے وُ، نو ځکه خو ښغلې ښکاريږي ؎

ستا ښناڅت او ښغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښغله ځينئ شي

حقه خو داده چې هم ښغله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته په ښغله کښې کائنات او په کائنات کښې ښغله ښکاري - وائي -

؎ هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوهـ يم چې سپوږمۍ د څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي خو نتګۍ نهٔ شي

ښغلو کښې د مغموم د خيال ښغله او سبزې چې ډېرو ورېښې خپلې ځوانۍ خاورې کړي دي، نو ځکه خو وائي -

؎ ورېښې د ملو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خداے دې ګونګ کړه څهٔ له ښغلو ته خبرې کړي

(يا) چې رنګينې تولې راغونډې شولې
ښغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر يې کې نوشعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور پيکې. دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څهٔ ښکلے خيال اخلي واځۍ چې ؎

؎

چې ئې ستا په تصور کښې کلې يکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅي شي

(اياز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

دَ لوپښتو خبرې

دَ قدرمن عبدالله جان مغموم دَ شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله دَ دغه خپلې وېناخپل اند از منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېلے شو نهٔ څهٔ او ليکلے شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې ددهٔ په نورو همعصرو وپېلے شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان يا شخصيت ټول صفتونه، اړخونه اورنګونه لري -

دَ مغموم صاحب دَ ژوند کړې کړېد، لمحه لمحه ددغه "بې څوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژبې په خدمت او هاندو هڅه کښې تېره شوې ده، هغه دَ خپلې ځوانۍ دَ مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دهٔ په پښتو لوستلو ليکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحيتونه ټول وختونه دَ پښتو له سره ځار کړي دي هغه دَ ژوند ټولې منډې ټول زيارونه دَ پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغهٔ دا هر څهٔ دَ يو څو دنياوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نهٔ دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صېب نوم په مشرانو ليکوالو کښې راځي - دوه کم اتيا کاله عمر يې دے - د شپېتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زيات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څه مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتۀ کاله کښې ايله اوس خپل د شاعرۍ ړومبے کتاب (د تور اوربل تورو ګمڅو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زۀ په دې خبره وياړم چې کۀ زما زور ورپسې نۀ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وينو خوراک شوي وو څو د ډېر پس غېږه به يې نۀ وه ليدلې -
لے

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ په حقله موږ مجموعي رايې دا ورکو شو چې نۀ دۀ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نۀ دۀ په شان شاعري دۀ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب يو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو پکار خو دا ده چې دۀ نه پس دۀ اسلوب لکه زموږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لويو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل خپل کړي دي ولې يو څو دغۀ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د خپلې شاعرۍ په تشهير نۀ کولو هغه د دغه اعزاز نه محروم پاتې کړي دي نو کۀ د سينۀ غور و فکر نه پس دا رايې ورکړم هيڅوک به مې پرې ګرم نۀ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګيني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې ليده او موندہ شي، د غه صفت دۀ د عمر د بل هيڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما د دې خبرې نه دې ګوره هرګز دا مطلب څوک نۀ اخلي چې ګنې عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے، ښۀ او زورور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه تیرکولي دي چې په وږمو یې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې یې هسکې تا تړې سره سیالي کوي. زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږندهٔ او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډیر کم دي.

د معصوم صاحب "ګله" یا "ښېښغله" د هغهٔ په زړهٔ ذهن او د وجود په رګ رګ کښې میشته ده خو دا څومره عجیبه خبره ده چې هم د نه ښېښغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو لیدلې هم نهٔ ده او ددې لوئے سوب دادهٔ د ماحول هغه رواجي او روایتي قلعه کانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګیرچاپیره د معصوم صاحب د فکر نهٔ هم هسکې ولاړې دي. هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شیرینو یا ښېښغله نیسهٔ مسته وه څنو خلقو په دهٔ د ګمراه شاعر لیبلونه او الزامونه ولګول. وې به یې د دے د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډیرو شلیدلو ټکو کښې کوي. خو دا هوښیار شهسوار بیا هم د خپل مرام او مقام نه وانهٔ ړولے شو. دهٔ به وې زهٔ د قدرت د فن ستائینه کوم، خلق کهٔ د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګري کوي زهٔ دې د دومره لوئے ذات جل له خوا د جوړ شوي شهکار تعریف او توصیف ولې او نهٔ کړم. د چا سندرې چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه ګري چې ټول قدرت کوي. ښهٔ شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو ښهٔ او ډېرې پیړیې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لېبل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږ وشکې شاعري ده دَهغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بناده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښاښت سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندربولې دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ د یوې چپې سره ترې ترې شي بچې کښې مینې ن خلق پېښني، صبا به ئې نهٔ پېښني د دنیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دې دَ دې بازار رنګ و نور هل چل او دَ ژوند هاند و هڅې په خپل ځائے نو د دغه ردې اهمیت، حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب دا سې دَ زلفو انګو او شونډو و صنفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصد شعرونه دَ عشق دَ کړکړېچ نه تاؤ دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ په پښتو ځوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ توره او ربل توره وکمځو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموم صاحب چې هر څهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو د پوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره چې په بېدارو سترګو وګټلې دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق خصوصًا نوي نسل خوښوي. د مغموم صاحب ټول ژوند د مينې نه عبارت دے - د هغه نظريه مينه ده - د هغه مذهب محبت دے - د هغه کلے ټول جهان دے - د هغه کور د تصوراتو او دودونو د پولونو د قيد و بند نه مبرا دے زه دا خبره په دعوی سره کوم چې که د عبدالله جان مغموم د شعرونو کتاب د هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په ډومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ د خپل ماحول د کوم مست روماني شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نه ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي د مينې وږېشکر دے، د مينې شاعر دے، مينه د هغه ژوند دے، بې مينې ژوند هغه په ژوند نه بولي - هغه انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، د خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په خوا کښې ئې هم ښکلي خوښېږي او روس هم د هاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه ټپه ئې په خوله ده، هغه سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه د پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې د دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې اړوي ځنې نقطه چين به د مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يوځائے يوفکر او دربدنې ته "ګمراهي" وائي خو زه هم دغه احساس د مغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګڼم - ے

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي کمه شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو درنو يې تولې لفظونو او اوېدو اوېدو يې مفهوم، يې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه پشه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ويلې ځکه چې اولسي شاعري هم د يو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم يوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خيال ساتلے شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره يې د فن خوځونه هم کافي قوي دي - د هر شعر د ټکي ټکي نه يې سادګي، نغمګي او رنګونه څخېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه يې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زيات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوٰی کوم چې که هغه په يو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته وېم چې په دې يو نظر بيا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم منلے شوې ده) وائي " ډېر ښه صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي او س به په کښې څه هنري منافقت کوو، ماچرې هم خپل خيالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې کوتې وهي ډېرې کړمې به ورته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم د غه عادت او سوچ د هغه شل فیصده شاعري د فن د تلې نه غورزولې ده که چرې مغموم صاحب د یو "شیفته" په ځای په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي بدې لږې کوټې ئې پکښې وهلې نو بیا خو به دا خبره هم و مبالغه نه وه چې د هغه د شعر سیال به د پښتو د جدید و شاعرانو په سل کښې هم و په نظر نه راتلو خو د بد قسمتۍ نه څه د هغه اصولو او څه ناراميو او نا اوزګارۍ هغه د دغه "[illegible]" نه بې برخې کړې دے!

د عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي د موصوف د شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په "لوپټو" "پېغله" "لالې او ګلي" باندې اودروي، او هم د غو څلورو ټکو د هغه د شاعرۍ خوند مزه او رنګیني سېوا کړې ده!

خصوصاً د لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې که په ژوند کښې څه دي هغه ټول هم د لوپټې د سورې لاندې پټ دي، لوپټه د حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب د ټولو سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زه دلته د "موتي له خرواره" د هغه هغه شعرونه نچیلو لوستونکیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب د لوپټې د عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله ویلي دي -

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکي شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور د لوپټې چې راله راشي   د شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

؎ چې رنګينې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو يادې چې پېغلو سپين پړونې راپه سر کړه
دَ زلمو ټېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متينه او نموره وره ده - دا زمکه په يو نظر نه شي کچ کېدے - زه دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره ځېړنه او پلټنه پکار ده ما او نهٔ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ «پېغلې» دَ مخ نه "لوپټه" نيم کښو کړم دَ نور خط و خال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د رومان ددې شهزاده د غه ناوې څومره شکر پاره، څومره حسن وره ده!

سيد صابر شاه صابر
غريب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او رَبل تورو کمڅو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدای شته کهٔ درته دروغ وېم چې ما دا خپله شاعري نهٔ چاپ کوله ـ هېڅ دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه ـ ځکه چې دا زما دَ ځوانئ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه ـ ځکه خو به زما دَ یوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سیف الرحمٰن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به ئې وُ "په ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وُ چې اے خلقو خبر شئ یو دړې شاعران مېدان ته راوتي دي ـ د پښتو ادب ئې ځیر کړو ـ دوئ بې لارې شوي دي ـ دا بې لارې کسان به لارې ته راګرول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم ـ او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان یم ـ په دا سې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې" ولې مغموم صیب دې ځوانئ دریانهٔ دا سې سترګې پټې کړې وې چې سره دَ عقل او شعور دې نیغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او دَ پښتو ادب ګمراهي ته دې بلې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

وے، یوځو ته دَ مخالفینو ستغې سپورې خبرې او دَ ګمراهۍ
فتوې وې او بل ځو ته به چې زهٔ په مشاعره کښې او ورېدم
او دَ غزل مطلع به مې اووېسله چې ....

؎ یو تری غونډې مُسکا چې شتا په سرو شونډو خوځېږي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ
په هوا کښې والوزولې او ماله به یې دومره شاباسي راکړه چې
دَ نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به را نه هېرې شوې.
دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به را نه هېرې شوې او صبا له به چې
کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه بله جذبات
را لوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله. یو ځل چې د مردان کالج
زلمو ته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ
غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته
درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلمو ټول
هال په سر اخستے وُو.

مطلع داسې وه.

؎ ورپسې زلمو ځواني خاورې ایرې کړې
خدائے دې ګوټک کړه څټ له پېغلو ته خبرې کړي

زما شاعري سمې خبرې دي. منافقت په کښې نشته. ساده
خبرې او ساده شعرونه دي. داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نهٔ مجبوره وي بس چې شعر واوري او
یا یې اولولي نو رسا زړهٔ او دماغ ته اورسي او هلته ځان له
ځای پیدا کړي - زړهٔ تاؤ راتاؤ ځېږه نشم کولے - زړهٔ د بهوسو
لاندې او بهٔ نهٔ شم بو تلے زهٔ ګنجلکه شعرونه نشم لیکلے -
زهٔ چې څهٔ محسوسوم - زما چې څهٔ جذبات وي بس هغه
دَ شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه
صداقت دَ پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او دَ مشرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یو ورځ پښتو اکېډیمۍ ته تلے وم - محترم مولانا
عبد القادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووے چې نه معصوم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زهٔ یې دَ هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم "..... ما ورته وے چې
سمه شاعري څنګه وي راته یې وے چې "ستا شاعرۍ کښې
تشبې شونډې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زهٔ خفه د ګیر ملامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې
پس دَ اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې دَ پښتو درته مشاعره
وه، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زهٔ
سټیج ته اوختم نو مولانا صیب راته اووے چې څه کنه معصوم جانه
څهٔ لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واورئ - نو بیا به درېږې لوښتې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ستا د زړه بل دا پرېشانۍ مزه کـه
د تورو سترګو حیرانۍ مزه کـه
هرې تورې پسې ګناه کوې مه
څومره تو به کېږې پښېمانۍ مزه که

او مولانا صېب

ځوانه ځوانۍ کېږې د ځوانۍ تقاضې
په بوډا تو ب مسلمانۍ مزه کـه

درې شعرونو په اوریدو سمو دستی نو حسب عادت ډېر
واه واه او کړل او مولانا صېب هم مسکې غوندې شو او سرې
او خوزولو چې کنې ستا خبره رښتیا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بیان نه مقصد دا دے چې ما پخه
اراده کړې وه چې زه به خپله شاعري هیڅ کله نه چاپ کوم
خو نباغلي ایاز داؤدزي را پسې شوے وُ چې مه وېرېږه شاعري
دې چاپ کړه - اوس هغه د نن نه ډېرش کاله پخوا وخت نه
دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به یې په سر سترګو قبوله
کړي نو د آیاز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځینو دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څرګنده کړه

نو څو ورځې پس چې هغه را سره مخ شو نو پوره شل صفحې

یوه مقاله یې را له په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د رومان شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لا زه شېښې ته اودرېدم ځېل کړه وړه

مې په کښې اوکتل څو خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ

هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لویتو په حقله

زما شعرونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په

شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا اچولې ده، نو صابرشاه

زما په مختلفو رنګونو کښې د لوېتې په ذکر باندې بحث کړے

دے - دوا پو یکوالو د ځپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو

ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم -

دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه

داسې راکړي دي چې کوم دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم

چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ

نه زما د تصور پېغله راوانسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله

ځپلو شعرونو کښې ستائیلې ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې

نه وه، هغه څو ساده بوده کلي واله پېغله وه د هغې څو

دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د

ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه يې ورته حيران کړم - او دَ پاسه چې پرې صابرشاه داغې نو هغه زما دَ شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوبتې راغونډې کړې - دَ دغه لوبتو نه يې ټول ښائسته رنګونه را ټول کړل او دغه پېغلې له يې دَ لوبتو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دوا اوُ قدردانو دا سې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زهٔ د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نهٔ يم تلے - زهٔ د دنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نهٔ يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ښائسته ښکلې ده - دَ خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

> ځهٔ خو بانه کړه په ديوال او ګوره
> ستا د کوڅې سره تېرېږمه زهٔ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واؤرولو نو ډېر ېې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نهٔ دَ بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نهٔ مې په کښې دَ سمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې دَ حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے وُ - ځکه چې د هغهٔ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا ځینې کورونه یاد کړي دي - ځینې کوڅې مې ښائیلې دي نه مې د اسلام آباد محلونه ښائیلي دي او نه مې د پېلنو پېلنو سړکونو صفت کړے دے - په کوم کښې چې د دا شعر پیش کوم - ؎

د خپل اشنا هغه خاوړینې کوڅې
د کهکشان نه خدائیګو ښې ښکارېږي

زه دا دعوې نه کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تلې په برابرېږي. د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ ئې راته معلومې دي. خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ښا مخا کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستلې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پیش کړې ده - ارمان دے که د غه خبره د غه شعر کښې فني کمزورۍ وې خو د کمزورو باوجود هم د غه شعر اوریدونکو خوښ کړے دے او ماله ئې "د ډېر ښه" په الفاظو داد ګیرنه راکړې ده -

توګرانو او خوږو ورونو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو "د توره اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده -

خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ . ۸ . ۲۰۰۰م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

ښکته پورته لاندې باندې
اوچې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ رواني سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شين آسمان ځمکه روښتوري
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غټېږي

کور په کور ځونه په ځونه
دښمنۍ دي چې خوریږي

د مظلوم وینه ارزانه
هرې خوا ته ده روانه

رور د رور په مرۍ ناست دے
زوئے د پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چپو ان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څهٔ چل دے دا څهٔ چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدایه دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې خپلې ټولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پیاښېدم ډیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څو مره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لږې خورې کړې

په دې راز باندې زه خدایږګو که څه پوه شوم
چې دې سترګو وبېګا چا ته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو ټې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګُلې په ښا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې څواکړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مُسکی رشه کنه
نو راته یې وے لږه ژړا اوکړه ته

مغسومه واخله د ځوانۍ خوند ونه
نو بیا دې غم لږ د عقبیٰ اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
چې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
خو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوَمه
تا صحه بیا به ستا رضا کوَمه

دومره خبر شئ چې مېن یمه زړه
نوره قصه به درته بیا کوَمه

ددې دنیا څو ځکه بدې شم چې
خبره سپینه او صفا کوَمه

د عشق سختۍ او خندا کانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوَمه

مغمومه ته په کومو کندو سرتسوی
زړه څو قصه د خپل اشنا کوَمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دې منم
ستر ګې دې سرې ډکې کاسې دې منم

اوس په محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان څُکه دلې دې منم

ستا قېنیچ مکېز او ګل وریته خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دې منم

دَ چا په شپې ورځې رنګینې وي څو
په ما رنها ورځې تیَرې دې منم

دا ناصحان یُې تېس ایستلې نهُ شي
دَ مغمُوم ګلکې ارادې دې منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان منتدنه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

ټکې تورې شپې او تنهایي زما
ما وے جوړې آسانې دي خو ګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلې دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې ئې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

تکې توري شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووې په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکی شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن مور نهٔ وم
ولې دیوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لاره په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

اووے پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اې اشنا
پوۓ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا کښې اووے
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَ وي
زهٔ خو تنهایي په اسوېلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدائیګو څو ږدې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې را یاد شې
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

څو چې داغ مې په لمن باندې را نشي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا څو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کښې لاردې کښې له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم
چې دې زهٔ خدایه د زړهٔ په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زهٔ هسې په خوله بند کړم
کني څهٔ چې راته زړهٔ وائي هغه کړم

کهٔ سپرلي کښې مې توبه ته نیت خراب شهٔ
د تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نهٔ راتلو زهٔ خدائیګو کهٔ خفه یم
څو دې ستورو ته دې ډېر بېګا کچه کړم

مېکده ته څو به مهٔ وایه ناصحه
کني یاده به زهٔ هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
ګرېوانونه به زهٔ ټول رېخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنۍ شي جوړې ماته ټبن ند ۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اصول دے
چې ږو مېے دَ زړېږ ونه غوټۍ او خاندي مُسکۍ شي

شمع ماته ګورې ژاړي او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې او بدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

دُ الفت ګودره شاړ شي دَ الفت ګودره وران شي
زلمیټوب درکښې رسوا شي خاورې ایرې درکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَ غاړې هار شي په دې طمع طمع طمع
زما او سپکې ستورې ستورې ملغرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کسکو کښې چوکه کېږي
کلی هم سومبې سومبې شوې په لیمو کښې چوکه کېږي

سفر وخت کښې بیا منزل ته رسېدل خدائګو چې ګران شي
مایوسي چې شي را ځګښې حوصلو کښې چوکه کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د تنکو ستورو تورو شپو کښې چوکه کېږي!

لوښتو باندې چې پېغلو سپین پړونې راپه سر کړل
د زلمو تېږه نظر جوړ لوښتو کښې چوکه کېږي

چوړ ځواني په تېږېدو شوه، علامه د بوډا توب شو
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې چوکه کېږي

اے! ګاونو یو پېغلې داسې وے چې پس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې چوکه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخي ترې زارشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوسۍ پرې را خورې دي

هر یو ستوري ته چې ګورم
سُور انګار دے سرې لمبې دي

دا دنیا رازونه فاش کړي
دا تیرې ترې خدائیګو نبې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره ټوټېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته ووایه چې ګُلې
ته ماته خندېدلې که بل چاته خندېدلې

بې تانه ګُلې څرنګه خاموشه خاموشې وه
تېرې هم د تېرونه وېرېدلې بوڼېدلې

د مینې ابتدا کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تانه شرمېدم ګُلې ته مانه شرمېدلې

معصوم څو لېونے دے څه په خود نه دے ګېنه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهایي مې دي ملګرې او غمونه راسره دي
څهٔ اوکړم خدایه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېښې ایښودو د پاره ګُلې
څو تنکۍ ګلې او څو ګلونه راسره دي

د چا سپېرهٔ نظر ئې راله نهٔ کړې د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خېر دے نهٔ کمېږي په زړا به څنګه کمې شي
څو روښکي څو نهٔ دي سېلابونه راسره دي

مغموم یو اځې نهٔ دے فکر مهٔ کوه ملګرې
کهٔ ته راسره نهٔ ئې ستا یادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړوي

زړګې د چا مینه به پکښې هسې بندیوان شي
نادانه په وربل کښې څه ولونه جوړوي

سم مې په زړګي کښې تورې داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقراره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړوي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډوي
مغموم تري په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئين په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزيبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته که مینه او مېنه نه وي نو
هغه دنیا دې دنیا نه قربان

کچه کچه راتوکېدلې ګلې
ستا د ځوانۍ د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړه درزا اورمه
د هغې شپې هغه چپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مُسکی شي
کله کله چې غصّه شي سره بڅرې شي

ستا ښائست او ښکلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښکله جينۍ شي

هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې ئې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نهٔ یې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت يې د آسمان ستوري شمېرل شي
دهر چا چې خپلې ځوانې شپې پردې شي

يو د نګين غوندې غزل ترې خدا ئېنګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خېره د مطلب مخې له را شي
نو نادانه شي ماشومه شي کوکې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په میخانو کېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو په پیمانو کېږي نهٔ وُ

اوده جذبې را لړزوو سکې اَثر
د رباب په ستا په ترانو کېږي نهٔ وُ

تل کښې چاپېره تاوېدل له شمعې
هیڅ رقابت په پروانو کېږي نهٔ وُ

ځکه پرې زهٔ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نهٔ وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په میخانو کېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
رنګینۍ مې دَ خیالونو یوُ په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالې چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وې نو خبر دے
کنې ارمانونه مې کهٔ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښایست او پېغلتوب سره يوځای شي
هره پېغله يوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې يو سل واره خفه شي

بې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
يو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تسم د پازیبو د شرنګا سره
یا د مستو پیغلو د خندا سره

نشته خدایږکو هیڅ نشته زما سره
لا یې خوشحالي خندا د تا سره

یو څه زما زړه دا سې درزېږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو توري شپې کړلي
توري شپې صبا شوې ستا خندا سره

ورخله اے مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو د عقبی سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اوښه شوه
نن مې د زړه تسلّي بیا اوښه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اوښه شوه

ته چې محفل ته یاره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اوښه شوه

بس تسلّي د نا قلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اوښه شوه

چې په دعا کښې تړې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اوښه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائیګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالې اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

داغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دادي ګورئ نادانۍ زما

ماڅې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زهٔ خو اے دېباره دومره پوهٔ شوم
جوړې آبادېږي ویرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دي حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کېنې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کېنې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې د سبه
چې بيا د پېغلو په ګمڅو کېنې اوسم

ستا د پنزيب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کېنې اوسم

دا پېغلتوب مو خدائ نصيب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسويلی شوم اسويلو کېنې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغورې شوې را اوږدې شوې
را بېدارې شوې شپې او ورځې لاړلې اوږدې شوې

دا کوې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خېبر تږې پسې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور و چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشے اوس خطا ځي د زړه نښې نه په ځوا ځي
سپېلنے شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدائے خبر دے چې دا څه وو
هم مې ښخم شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
ټولې حوصلې مې ئې حیرانې کړې

اوکړه تماشه دَ پتنګانو مې
هر یو سره شمعې د ملاحکانې کړې

ستا مړاوې نظر ایله تازه کړمه
مړاوې حوصلې ئې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې څرګندې کړم
ته به ئې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغمومه نادانۍ ښه وې
خدایه ټولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدايږګو غمونه راله نور راکوي

و ېم چې په زلفو کېنې دې پټ شمه زه
دا سې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې د زړه ځونبه کوله نه شي
نو جوابونه څه له سپور راکوي

ستا د ځوړو ځوړو ځېړو لوګی
راله په ځوب زړګي تکور راکوي

د غه يادونه دې لږ پو ځې کړه کنه
بيا بيا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا دپاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د یوې غونډې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زهٔ منم چې لېونی یمه خو
یم لېونی څهٔ مدعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګڼي
ګلې تیارې دي خندا دپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه خوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صُراحي په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانۍ مې راپيدا شوې دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو دَ تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې يې بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه دَ سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو واچول پازيب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب وو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا دَ سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ دَ تصور هغه ساعت وُ
چې تالونه مې وهل ستا په کوڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د ليلى خبرې
څومره خوږې دي ياره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

نيمائي دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبى خبرې

زه څو د ستورو سره تل کوم
ستا د نيائيست او د ادا خبرې

د دې دنيا خو ځکه بدې شمېرم چې
کوم سپينې او صفا خبرې

ستا د پايڅلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د پرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو داغونو سره

ستوري پیدا دي د ژړا دپاره
ښایي خندا د پرهرونو سره

ځمه تسبې خپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوګړل
خدا ځکه عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري تیرې راته فنا ښکاري
چې دي په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو کې چې ناقلاره کړمه
خدایګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د وربل تیرې منمه ګُلې
دا پریشانې په کښې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګي ته ګوره
هره جفا دې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅیدلې اوښکې
د خوشحالي مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږمه زه
غم دَ بېلتون کښې به کړېږمه زه

څهٔ خو یا نه کسره په دېوال او کوږ
ستا دَ کوڅې سره ټکېږمه زه

دا مې دَ عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې دَ نارنج هسې زېړېږمه زه

په حقیقت دَدې دُنیا یو ئے شمه
چې ادېرې سره ټېرېږمه زه

مخ دې راواړه وه دیدا کړه ګُلې
دَ زلفو شپو کښې دې وېرېږمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلې رژېږي څه مُسکې څونه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ څونه دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څه کمځي څونه دي

ځکه خوځ زه داسې بې واره تویوم
اوښکې مې خپلې دي پردې څونه دي

څه شوه چې زه ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزورې څونه دي

هسې به ژاړې لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ څونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجې او ښکلې مې ځينې يې په کښو کښېږي
لکه ستوري چې ځينې يې تورو شپو کښېږي

د اغيارو په محفل کښې داسې ښکاري
لکه ګل چې ټوکېدلے وي اغزو کښې

اے ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

دکي شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه يې چې ايښودلي وي ګټو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هرڅومره کوي خپر دے
څو چې کبر دې رانهٔ شي په مغرو کښې

اراده مې د ورتلو ده نن ورځمه
برکت مې دې خدائے واچوي په تللو کښې

څوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به پېدا شي جينکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکي نشي
راشي پسرلې څو رنګینې نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ د څه سیالي کوي
میاشته شي نرۍ شي څو نښکې نه شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم د بې لېونې نه شي

دا د غیرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې څوره چاته جولۍ نه شي

مه وایه څه ماته د رېبار په خوله
ستا زما خبرې دي پردې نه شي

نشي تسلي د ناقلاره زړه
څو چې راته اوګوري مُسکۍ نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې یې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګينۍ ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوپټې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګُلې
دارمانو ادېرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ روښکو نه ډېوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېرَوم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېرَوم

ځمه مېکدې ته لېونې دې هلته درېږم
نور دې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېرَوم

زړهٔ مې دے ژوندے روا رادې مې هم ژوندے
نور دې لوږې تندې په ژوندونه تېرَوم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرونه تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې ښهٔ کور دې آباد
زهٔ ځو رنه ځواني په مصلو نهٔ تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې ځهٔ دا هسې ځل په ما شي
شېبه درنه شي هر یو ځېن تورهٔ بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له را شي!
را ته اوګوري مُسکې شي په خندا شي

تصوّر دَ لوبېټې چې را له را شي
دَ شفق رنګينې لاړې شي فنا شي

تنهايي کښې دَ زړګي دا غونه شمېرم
دومره ډېر دي چې يې شمېر رانه خطا شي

ستا پوُټې غونډې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو ویدهٔ شول په ارام شول
زهٔ به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم دَ بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې د رنګینۍ ښکاري
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پېکښې سرور په کښې مستي ښکاري

د ستړې ذرې د ستومانو دلاسه
هره یو ساه مې یو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره یو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

را ځئ ستوروچې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما ځیرې ګرېوان ته ئې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګینۍ د لوپټې به دې سوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زړه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تېره نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوږه شو

په ګرشل د پېغلتوب ئې قدم کېښو
اول ګل و اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورېږې ډېوې ښکارېدې

د ځوبن رښنا هغه خاورینې کوڅې
دَ کهکشان نه خه راځيګو ښې ښکارېدې

چې ستا دَ تللو ساعت راغې ګُلې
دَ هر یو ستورې سترګې سرې ښکارېدې

ته چې محفل ته یاره راتلې نن
شمعې که بلې وې هم مړې ښکارېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر څه چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې
زړه يې روان د ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دورونه په تالې وُو
دلته ځنګېدم زړه د الفت په ګواره کښې

يو پس له څه چې پس لو کښې خدائېګو نشته
دومره رنګينۍ دي پېغلې ستا په لوپټه کښې

ته چې را ښکاره شې او زړګې مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے د توبو نه خو خدائے تۀ ول عمر له خلاص کړم
تۀ لې مې غوږ په کړې د شرابو يو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دي ځائ شوي خدایه زړهٔ ورته حیران یم
دومره ډېر غمونه دې وړه غوندې سینه کښې

بس دے دا نیمګړي ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم د زړهٔ په ادېره کښې

نن که چرې ژوند ؤ د هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مئېن شي د یو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو پوئ شې
ډېر دي لېونې دغه وراېسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته گورم مایوسۍ دي او غمونه دي
گېر چاپېره تاؤ دانه سروتېکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې دَ چمن گلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما دَ خوږ زړهٔ پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه گلونه دي

اوس خو دَ منزل دَ رسېدو خبره گرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې تيندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي گلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زیر زیر ورته کتلے نشو
په دتهو دتهو مې ژړلے نشو

زړهٔ دَ ګناه نه ویرېږمه ځکه
څاڅکے شراب مې هم څکلے نشو

ماوے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلے نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونونه راته شوي دي څو
دَ رقيبانو مې مسئلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کُلې
دَ اسمان ستورې مې شمېرلې نشو

چې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
د خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدايه يو څو ورځې ژوندون دې راکړه و
او هغه هم په مېګټون دې راکړه و

دا علامه دَ بل طوفان ده بوره ے
چې يو پوټې غوندې سکون دې راکړه و

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
نه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړه و

خدايه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

94

هغې له هم خوښې دَ لیلی ورکړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راکړو

ژوند دَ ژړا کله خندا شي پکښې
ماوے جوړ ترخ دے خو ترسکون دې راکړو

خدایه! اول دې زړهٔ مئین کړمه او
بیا دَ فراق دا شوا خون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَکوۀ ساقي نن راته نا مَکوَه
مَکوۀ دا ظلم ناروا مَکوَه

ناصحه نن درته څۀ نۀ وایمه نو
داسې خبرې راته بیا مَکوَه

زړګیه نن څو په آرام يې کنه
پرېښده غمونه دَ صبا مَکوَه

کوه ستم چې څومره کولے شې تۀ
زما دَ غم هډو پروا مَکوَه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګُلې
داسې قیصې ورته تۀ بیا مَکوَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو ځله غم نۀ دے چې تېر يې کړمه
اشنا يو خوب نۀ دے چې هېر يې کړمه

شپه وي اوږده او مشغولا مې ايله
دغه څو ستوري وي چې شمېر يې کړمه

هغې نن اووے آئينې ته داسې
حُسن مې کم دے څۀ چې ډېر يې کړمه

ما يې دَ سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر يې کړمه

اشنا مې ځان دے زۀ به ځان هېرَوم
خدايګو جهان نۀ دے چې هېر يې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اوسويلي زما شعرونه د نمي اوښکي قافيه شي

يو نرۍ غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا يوه نغمه شي

زما سترګې خدای دې ړندې کړي زما اوښکو رڼا اوکړه
دا زړه چاودې شمعه پرېږدئ چې سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکارېږي دا دُنيا راته هم خدايږو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هېڅ درنه نه غواړم هېڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لويه خدايه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وا غنظ په دې ذکرونو او ټوبو چې غلط نهٔ شي
بې وسۍ چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکده شي

مونږ د دړهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري راښکاره شي
ما ته یاد شي مُټکشونه ما ته یاده لوپټه شي

شوے
ویم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوېدے
چې غوټۍ نه ټکه سره شي چې غوټۍ نه سره لمبه شي

د بیلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نور را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې زړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغوړ راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو ځکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُمه
پوهٔ شوم اِیله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئیل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدایږګو په ما پورې شو

دَ رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپیر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس دَ جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګُنجې کړلو
دلته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم څو خدائے سره وعده کړې وهٔ
تور دَ ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې رايادې پخوانۍ شي کنه

د دې دُنيا سختۍ مې نخوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئينه را ته حيرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حيرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
يادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه زمانه نن زړه هېره شوه
چې د هغې سنه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په زړه کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې را روانې شوې لې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د ذرې هر هر به ځې ښه شوے وي نو
مغموم نه ځکه جوړ زړه هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
داسې د زړهٔ مې تسلّۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره بله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

را ځه ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس خو به تېرې تنهایۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې ماڼۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځاے شي ټکړې ټکړې
چې را په یاد ستا بې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتېر

کهٔ هرڅو دې غم د حد نه پهٔ شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

کهٔ به يُ ذرهٔ نه يوُ ساعت له هم تهٔ راوځې
نو مغموم دې له خپل خدايه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېر و څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه کهٔ نن مو په خندا کړمه زهٔ
غم خوځکم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حيران يم چې دا ذرهٔ مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ وربل دا پر پښانۍ مزه که
دَ تورو سترګو حیرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځوانه ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

❋

مانه زما دَ حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا یمه زهٔ

سینه سوې مې کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مېن خدا ځکو په تا یمه زهٔ

دَ خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته کهٔ په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائېګو کهٔ اے شمعې د مدام په ډنګې وې ته

زهٔ به خدائے ته زاري اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړي
کهٔ اوربل کښې مې ایږدې ته کهٔ ګټوکښې مې تړمې ته

نوره هم فتنه فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
آئینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلهٔ یو زلزله وه، ستا راتلهٔ څو یو قیامت وُ
هغه وخت به لا څهٔ حال وي چې محفل نه څهٔ وځې ته

زهٔ به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
څوکهٔ ستا وعده رښتیا وي په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسوکښې د خوږې نشې کسېږي
هسې نه چې چرته توے شي څهٔ لږې بل خوا اړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نهٔ وایې چې په خوله به لاس ایږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې ددې ستورو سترګې سرې شي
او په زړهٔ کې څهٔ چل اوشي نو زړهٔ پوهٔ شم چې راځې ته

اے مغموم بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وارخطا شوے چې منزل ته شوے نږدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رباب ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ئې ستا په سر چغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ خو حیران یم چې دې زړهٔ له یه نن
کوم بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به ځې زه درته یادومه ځکه
نوې وعدې دې په وعدو کښې لټوم

ځکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځوانۍ دې پېمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نه رباب وي کُلي
بیا دې د زړه په پرېښانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې ځکه ورانه غوندې ښکاري
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غوندې ښکاري

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېګو ائینه ځکه حېرانه غوندې ښکاري

نشته دے خوشبوئي جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غوندې ښکاري

دا دے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته ځکه ستومانه غوندې ښکاري

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه راته ځکه ګرانه غوندې ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښهٔ دے انکار دَ اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَ دې قېنچې اؤ سکېزونو ځنې
ځار دې شم ځار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس پخُلا شوه ګلې
ښهٔ دے وصال دَ فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو ترړو تدبیرونو ځنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسُونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېغلو د ښاښت ذکر شروع شي
راپېدا شي یو جنون غونډې په ما کښې

چې د زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حیا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزېدهٔ شي
را شه کېنه لږ ده ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلی نشم
غم د بېلتون کښي زغملی نشم

د بدنامۍ ویره دي ما سره ده
ګني څه زه درته کتلی نشم

زه چې د سوال سره عادت نه یمه
ځکه څو تا نه څه غوښتلی نشم

زه د وصال ولې دعا وکړمه
خپله خپل غم څو زیاتولی نشم

د شوګیرو په ګواهۍ کښې ګڼلي
د آسمان ستوري را بللی نشم

که غم دي غر وي هم خوشحال یم څو
سپکه وېنا دي زه اوړلی نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما دَ مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پرېشانه نشي
ځکه خوشتنګ ترې هم یادونه کوي

څومره نشه دَ عشق شراب کښې ده چې
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلی وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خبر ئې ګُلې
څه څه کانې دې دا یادونه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غوندې شوه
راسره ځُخنه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څڼه د مسکن منه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه طمعه شیخه
ځوانه ځواني په مُصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې يې ځواني په رسوېلو تېره شوه

*

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ دَ شين خالي مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه دَ خال دے زما

دَ بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره کهړی لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکردو مې قسم
دَ لېونو نه بدتر حال دے زما

پېچې سېرلې کښې تول ماحول سرور سرور شي
ماتول بيا دَ توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ ذرې دَ غم ځ رانه تپوس مه کوئ
دَ سترګو نم ځ رانه تپوس مه کوئ

دَ توروي اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم ځ رانه تپوس مه کوئ

غشي نظر دَ ذرې په سر وېشتلے
دَ کوږ ابرو سم ځ رانه تپوس مه کوئ

✻

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
داسې څوک نشته دے چې سپین وائي

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي د ادیرې باندې مې څهٔ دي

هیڅ به نهٔ وایم د مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپې د بېلتانه دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څڅه اوازې غوندې شوې
بیا به ماتېږو زما توبې دي راځه

راشه چې ښاسټ دې درته زه اوستایم
خدایګو آیینې تهولې ړندې دي راځه

نن که زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

121

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ اوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانه په ټول ماحول باندې خورې شي

تصور د لوېشتې چې راله را شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زه به ستا ګرېوان ته لاس کړم ته زما ته
راپېدا چې مېکدو کښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدای دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره تو ځنی)

په شین آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې پوښتوب مې قسم
چې د بېلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غونډې وې
ځکه چې ته مې د لیلی غونډې وې
ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پښته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
د دې دُنیا نه شرمېدونکې غونډې
قسم مې ستا تورو داغونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بیلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدای ښکلو چې احسان منمه
لوئې چې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدایئ او شوګیرو ملګرې

نن ته اوده شه چې تیارې تیارې شي
دا تیارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي نه ده

ځکه چې نن زما لیلی راځي
د دې دنیا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه چې لږ ساه واخلم
چې لږ ساه واخلم نو بيا به تا واخلم

ورکو ته زړهٔ دے زما دا اُميدونه پکښې
يو ټسکے زړهٔ دے زما دا ارمانونه پکښې

دَ چا ليدو ته ګورے زهٔ نا قلاره يمه
نه چې نااُميده ګورے زهٔ دَ بيهاره يمه

دومره مې پرېږده چې خوند زهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مينې څهٔ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم

چې لږ ساه واخلم
نو بيا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې   بېګله دُنیا وے زما
دا سې دنیا کښې وے زهٔ   چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما   پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے   پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر   نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر   نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم   زهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دې پر دروند وي نو هم   پېټے به ستا واخلم

لږ خو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سېرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غونډې
نا اُمیدۍ کښې لکه زېرے غونډې

دَ خوب زړګي یو ترانه غونته کښې
دَ سرو شرابو پېمانه غونته کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې تهٔ
دَ نامراده زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

دَ زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږ یار دوست سید صابر شاه صابر د وادهٔ په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت څو ګلونه

وادهٔ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو ا‌َلا اوکړو ا‌َلا"

راځئ چې د صابر د سهرې ګلونو نه قربان شو
راځئ چې د سهرې ددې ګلونو نه قربان شو
راځئ د خوشحالۍ ددې وختونو نه قربان شو
راځئ چې هم د ساز او هم سُرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو ا‌َلا اوکړو ا‌َلا"

نن ستورې په اسمان کښې دې نشه نشه غوندې
نه صرف نشه نهٔ دي، دي ګڼه ګڼه غوندې
کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې
کله د اسې تت شي، شي ډیوه ډیوه غوندې
سهرې ته کتے نشي دي د زړهٔ په رنګ اخته غوندې
دوئ هم راته ښکاري دي بد نیته د بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو ا‌َلا اوکړو ا‌َلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده دَ انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مونږ طمعه پوره شوله
سهره نن دَ واده څخه دَ صابر په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا دَ دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آ لا

صابره ته دَ مور دَ ارمانونو نه خبر نهٔ وې
ته جوړې دپاره د حسرتونو نه خبر نهٔ وې
ته دَ خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نهٔ وې
ته دې جوړ دَ رونړو دَ فکرونو نه خبر نهٔ وې

څومره په ارمان ستا دَ واده دَ سر سهرو ته وو
څومره "تلوسهٔ کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آ لا

مغموم به مدعا خپله بنکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دواړه لاسونه به روچت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به دَ خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا ډیرونه دلارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

یکے از پیشکش: عبدالله جان مغموم
دَ واده نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه ننداره)

ګډه شي ګډېږي په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
اوځوړي چوړلکونه هر چوړلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

تېښته شي کږه شي په کږه کښې بیا راسمه شي
ډکه له ستمه شي
ډېرې نخرې او کړې په نخرو نخرو بې دمه شي
ډکه له ستمه شي

نرۍ نرۍ ګډېږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کالکوچکو شي
وار درنه خطا شي وارخطا نه په چوړلکو شي
سر په کانکوچکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې کچه غوړکه نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره یې ادا دې د قیامت ښکښونه سخته ده
سختونه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته
او وهې سانګونه په څه چل هلې دلې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته پل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختیځو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو اودَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تیګو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو میرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې دپښتونه ډکې
دَ خوشحال خان غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تاته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَ ګُهن خاوُرې
اے دَ ختیځو دَ وطن خاوُرې

اے دَ غیرت دَ افسانو میرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ ختیځو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تاته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تاد خپل عزت د پاره
د آزادۍ د حفاظت د پاره

د خوشحال خان غوندې زامن راوړي
داسې غازیان داسې توره زن راوړي

چې اباسین کښې يې سېلاب راوستو
شارو مېړو کښې يې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ ـ ورې دَ غيرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان سر په تا ایښې دي
تا دَ شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځيګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غوندې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوږېږي مې زړهٔ
کهٔ تپوس کوم کښکاږېږي مې زړهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روڼې تبرې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پس ته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library